

Dosarul nr. 2ra-830/23
2-21106188-01-2ra-12062023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Jud: R. Pascari)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Jud: Iu. Cotruță, I. Țurcan, L. Pruteanu)

Î N C H E I E R E

10 aprilie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Mariana Ursachi

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Tatiana Juratu, reprezentată de avocatul Alexandru Savva,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Tatiana Juratu împotriva lui Nina Juratu privind repararea prejudiciului moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 21 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Tatiana Juratu și s-a menținut hotărârea din 02 martie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 13 iulie 2021, Tatiana Juratu a depus o cerere de chemare în judecată împotriva lui Nina Juratu privind repararea prejudiciului moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că în temeiul procesului verbal nr. MAI XXXXX din XX iulie XXXX, Nina Juratu a fost găsită vinovată de săvârșirea contravenției administrative prevăzute de art. XX alin. (1) din Codul contravențional, fiind emisă o decizie de sancționare cu 9 u.c.

A relevat reclamanta că, în rezultatul acțiunilor ilegale a cet. Nina Juratu, Tatiana Juratu a avut de suferit și un prejudiciu moral, manifestat prin stres și nervozitate, ca urmare a adresării în adresa sa a cuvintelor necenzurate și injurioase.

A menționat reclamanta că, a pretins pe cale extrajudiciară achitarea în beneficiul lui Tatiana Juratu, de către Nina Juratu, în termen de 30 zile din momentul recepționării somației, a sumei în mărime de 10000,00 de lei, ceea ce constituie echivalentul bănesc (despăgubire), a prejudiciului moral suferit de Tatiana Juratu ca urmare a adresării în adresa sa a cuvintelor necenzurate și injurioase din partea cet. Nina Juratu, în temeiul procesului verbal nr. MAI XXXXX din XX iulie XXXX, prin care Nina Juratu a fost găsită vinovată de săvârșirea contravenției administrative prevăzute de art. XX alin. (1) din Codul contravențional, și a decizie de sancționare.

În continuare, reclamanta a notat că, prin răspunsul nr. 110-03/21 din 20 iunie 2021, avocata pârâtei a invocat faptul că, pârâta, nu intenționează să compenseze prejudiciul moral pretins.

Astfel, a subliniat reclamanta că, la caz, sânt prezente cumulativ toate elementele unei răspunderi, urmare a acțiunilor ilegale a Ninei Juratu, realizate printr-o faptă ilicită extra contractuală.

A mai punctat reclamanta că, în rezultatul acțiunilor ilegale a Ninei Juratu, Tatiana Juratu a avut de suferit și un prejudiciu moral, manifestat și prin starea de frustrare, implicit prin timpul consumat în cadrul procedurilor contravenționale, fiind apelate organele de drept, întru a stabili obiectiv circumstanțele faptelor, persoana vinovată, și a redobândi drepturile ce au fost încălcate, situație ce a creat disconfort emoțional.

A declarat reclamanta că ținând cont de întinderea suferințelor cauzate Tatianei Juratu prin contravenție, Tatiana Juratu pretinde că suma de 10000,00 de lei este în măsură de a atenua suferințele cauzate, care, în lumina circumstanțelor descrise, o consideră ca fiind una echitabilă și suficientă pentru prejudiciul moral suferit.

Astfel, a menționat reclamanta că luând în considerație că litigiul apărut nu poate fi soluționat pe cale amiabilă, consideră că este necesar a dispune încasarea prejudiciului pretins pe cale judecătorească.

Prin urmare, a solicitat reclamanta încasarea de la Nina Juratu, în beneficiul Tatianei Juratu a sumei în mărime 10000,00 de lei, ceea ce constituie echivalentul bănesc (despăgubire), a prejudiciului moral suferit de Tatiana Juratu ca urmare a adresării în adresa sa a cuvintelor necenzurate și injurioase din partea Ninei Juratu, în temeiul procesului verbal cu privire la contravenție nr. MAI XXXXX din XX iulie XXXX, prin care Nina Juratu a fost găsită vinovată de săvârșirea contravenției administrative prevăzute de art. XX alin. (1) din Codul contravențional, fiind emisă o decizie de sancționare cu 9 u.c (adică 450 de lei), precum și încasarea tuturor cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 02 martie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis în parte acțiunea înaintată de Tatiana Juratu. S-a încasat în beneficiul lui Tatiana Juratu de la Nina Juratu suma de 500,00 de lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, acțiunea s-a respins, ca neîntemeiată. S-a admis în parte cererea înaintată de Juratu Tatiana privind compensarea cheltuielilor de judecată în mărime de 2000,00 de lei pentru servicii juridice. S-a încasat în beneficiul lui Tatiana Juratu de la Nina Juratu cu titlu de cheltuieli de judecată suma de 1000,00 lei pentru servicii juridice. În rest, cererea s-a respins, ca neîntemeiată S-a încasat în beneficiul bugetului de Stat de la Nina Juratu suma de 100,00 lei cu titlu de taxă de stat.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 04 martie 2022, Tatiana Juratu, reprezentată de avocatul Savva Alexandru, a declarat apel împotriva hotărârii din 02 martie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, în partea pretențiilor respinse, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 21 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Tatiana Juratu și s-a menținut hotărârea din 02 martie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel verificând legalitatea hotărârii contestate în raport dispozițiile art. 45 alin. (1), art. 383 alin. (2), art. 387 alin. (1)

din Codul contravențional, art. 19, art.1998 alin.(1), art.2036 alin.(1)-(2), art.2037 alin.(1) – (3) din Codul civil și criticile aduse în apelul declarat de către Tatiana Juratu, a constatat că, instanța ierarhic inferioară, pronunțându-se asupra aspectelor importante, având în susținere cadrul legal pertinent speței, întemeiat a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a cererii de chemare în judecată în privința reparării prejudiciului material și compensării cheltuielilor de asistență juridică.

Subsecvent, instanța de apel a notat că, având în vedere faptul că, Nina Juratu a fost recunoscută vinovată în comiterea contravenției prevăzute de art. XX din Codul Contravențional - XXXXX, reclamanta este îndreptățită să solicite repararea prejudiciului moral cauzat în urma acțiunilor pârâtei, interzise de lege.

Or, fiind incontestabil că, Tatiana Juratu a avut statut de victimă în cauza contravențională, prin prisma prevederilor legale sus menționate, se constată temeinicia motivelor ce îi acordă acesteia dreptul de a solicita și recuperarea prejudiciului moral.

Totodată, instanța de apel a menționat că, prin cererea de apel declarată, apelanta Tatiana Juratu și-a exprimat dezacordul cu soluția instanței de fond în privința cuantumului prejudiciului moral dispus spre încasare.

La acest capitol, instanța de apel a relevat că, reieșind din particularitățile specifice ale cauzei, instanța de fond în mod temeinic a dispus încasarea sumei de 500,00 de lei cu titlu de prejudiciu moral de la pârîta Nina Juratu, or, suma de 10000,00 de lei, solicitată de Tatiana Juratu, este una exagerată, în raport cu criteriul echității, care presupune că despăgubirea pentru prejudiciul moral trebuie să fie justă, rațională și echitabilă, adică trebuie stabilită în așa mod încât să asigure efectiv o compensare suficientă și nicidecum exagerată a prejudiciului cauzat, fiind menținut echilibrul între daunele efectiv pricinuite și suma acordată.

Sub un alt aspect, instanța de apel a evidențiat că, sarcina probării prejudiciului moral incumbă reclamantei, prin prisma prevederilor art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiind necesar ca din înscrisurile depuse la dosar sau din alte probe să rezulte neîndoielnic întinderea cuantumului pagubei, excluzându-se pretenții excesive și vădit exagerate.

În aceste circumstanțe, instanța de apel a notat că, la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, instanța de judecată ia în considerare atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice, cât și datele obiective care certifică acest fapt, îndeosebi, importanța vitală a drepturilor personale nepatrimoniale și a bunurilor (viața, sănătatea, libertatea, inviolabilitatea locuinței, secretul personal și familial, onoarea, demnitatea și reputația profesională), nivelul (gradul) suportării de către persoana vătămată a suferințelor psihice sau fizice (lipsirea de libertate, pierderea sau limitarea capacității de muncă etc.), felul vinovăției (intenția, imprudența) persoanei care a cauzat prejudiciul.

Conform practicii Curții Europene, recunoașterea încălcării se consideră a constitui o satisfacție echitabilă în situația în care aceasta este suficientă pentru a aplana suferințele morale ale victimei. Doar în cazul în care Curtea constată că, încălcarea este atât de gravă încât printr-o simplă recunoaștere situația morală a victimei nu se va revendica, aceasta oferă o reparație echitabilă în formă bănească. Scopul nu este unul punitiv, ci mai curând unul reparatoriu și preventiv. Finalitatea constatării și determinării prejudiciului moral rezidă în acordarea unei satisfacții echitabile menite să atenueze suferințele victimei.

Ca urmare, în funcție de cele constatate și reieșind din specificul acțiunii, instanța de apel conchisă că, la caz, suma de 500,00 lei poate fi considerată drept o compensație echitabilă și suficientă pentru prejudiciul suferit, având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale, starea de stres și frustrare cauzate apelantei prin acțiunile ilicite ale intimitei Nina Juratu.

Or, contrar argumentelor apelantei, instanța de apel a considerat că mărimea compensației solicitate spre încasare cu titlu de reparare a prejudiciului moral în sumă de 10000,00 de lei, este una excesivă, motiv din care nu poate fi admisă integral, nefiind stabilite suferințele morale de o asemenea intensitate. Totodată, urmează a se ține cont și de faptul că, la stabilirea cuantumului despăgubirilor se impune necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie venituri nejustificative.

Subsidiar, cu referire la cheltuielile judiciare, instanța de apel analizând prevederile art. 94 alin. (1) și (3) art. 96 alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă, și având în vedere că, la caz, acțiunea reclamantei Tatiana Juratu a fost admisă în parte, a conchisă că prima instanță corect a dispus ca cheltuielile de judecată suportate de aceasta la examinarea prezentei pricini urmează a fi compensate în mod proporțional.

Distinct de aceste constatări, instanța de apel a menționat că suma de 1000 de lei, admisă de prima instanță spre încasare cu titlu de cheltuieli de judecată pentru asistență juridică este una rezonabilă și proporțională, corespunzătoare circumstanțelor de fapt ale cauzei și susceptibilă compensării în beneficiul apelantei Tatiana Juratu, iar, în rest solicitarea acesteia cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată corect a fost respinsă.

În această ordine de idei, instanța de apel a considerat necesar de a menționa că apelanta nu a invocat nici un argument plauzibil în vederea justificării netemeinicii hotărârii instanței de fond, iar argumentele inserate în apelul declarat evidențiază simplul dezacord al apelantei cu soluția dată de instanța inferioară. Or, potrivit art.386 alin.(2) din Codul de procedură civilă, o hotărâre legală în fond nu poate fi casată numai din motive formale.

La 21 mai 2023, prin intermediul poștei terestre (f.d.134), Tatiana Juratu, reprezentată de avocatul Savva Alexandru, a declarat recurs împotriva deciziei din 21 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi decizii prin care să fie admisă integral acțiunea.

În susținerea recursului s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate pe parcursul examinării cauzei în prima instanță cât și instanța de apel, suplimentar invocându-se că instanțele judecătorești ierarhic inferioare au interpretat și aplicat în mod eronat normele de drept material, precum și că nu au luat în considerație circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii pe care le consideră constatate și nu au fost dovedite cu probe veridice și suficiente.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică la 21 martie 2023.

Totodată, potrivit scrisorii de expediere a actului judecătoresc nr.4250 (f.d. 127), la 10 mai 2023, Curtea de Apel Chișinău a expediat părților, prin intermediul oficiului poștal, copia deciziei integrale din 21 martie 2023, însă, date privind recepționarea acesteia lipsesc la dosar.

Astfel, recursul declarat de către Tatiana Juratu, reprezentată de avocatul Alexandru Savva, prin intermediul oficiului poștal, la 21 mai 2023, împotriva deciziei din 21 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, se consideră depus în termenul stabilit de lege.

La 13 iunie 2023, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul oficiului poștal, a expediat în adresa intimă Nina Juratu, copia recursului declarat de către Ministerul Justiției al RM, împotriva deciziei din 21 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d.137).

La 27 iunie 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d.140), avocata Eugenia Jelamschi, acționând în numele și interesele Ninei Juratu, a depus referință prin care a solicitat ca recursul declarat de Tatiana Juratu, reprezentată de avocatul Alexandru Savva, împotriva deciziei din 21 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, să fie respins (f.d.141/142).

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Recursul declarat de către Tatiana Juratu, reprezentată de avocatul Alexandru Savva, a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului declarat de către Tatiana Juratu, reprezentată de avocatul Alexandru Savva, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul inadmisibil, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, 12 iulie 2023, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului.

Din analiza recursului declarat rezultă că, Tatiana Juratu, reprezentată de avocatul Alexandru Savva, a invocat temei de admisibilitate prevederile art. 432 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data de 21 mai 2023.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reținând că recurentul a făcut trimitere la temeiul de drept prevăzut de art. 432 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, normă citată supra, nu a stabilit interpretarea în mod eronat a legii de către instanța judecătorească.

În context, Completul de judecată constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție învederează că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat de către Tatiana Juratu, reprezentată de avocatul Alexandru Savva, nu rezultă că instanța de apel a apreciat arbitrar probele.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p.38, cauza Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de

admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (cauza Helmers c. Suediei, 09 octombrie 1991).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul declarat de către Tatiana Juratu, reprezentată de avocatul Alexandru Savva, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art.433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art.440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Tatiana Juratu, reprezentată de avocatul Alexandru Savva, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi